

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. + 370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, <https://smsm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024- - Nr.

I

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 72¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 64¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1257 29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI

Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupės pasiūlymą, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija pakartotinai teikia Vyriausybei Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 29 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymo pakeitimo projektas) projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai) bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Prašome teikiamus teisės aktų projektus svarstyti artimiausiu metu, nes:

– Įstatymų projektai įgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, (toliau – programa) numatytą siekį, kad mokslas ir studijos būtų pasaulinio lygmens, programos įgyvendinimo priemonėse numatyta sudaryti prielaidas mokslo ir studijų institucijų akademinį darbuotojų darbo užmokesčiui didėti, kad jis pasiektų 150 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio, taip pat neakademinį darbuotojų atlyginimams augti;

– Įstatymų projektai įgyvendina Nacionalinio susitarimo dėl švietimo politikos siekį, kad dėstytojų ir mokslo darbuotojų VDU santykis su šalies VDU sudarytų 150 procentų;

– Įstatymų projektai įgyvendina 2017 m. lapkričio 22 d. Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties su Lietuvos švietimo ir mokslo profesine sąjunga, Švietimo ir mokslo profesine sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos profesine sąjunga „Sandrauga“ ir Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimu (patikslinta 2024 m. spalio 21 d.) nuostatas, pagal kurias numatyta

2025 m. skirti papildomų lėšų mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų darbo užmokesčiui padidinti ne mažiau kaip 8 proc.;

– Įstatymų projektai yra susiję su parengtu 2025–2027 metų valstybės biudžeto projektu, kuriame visų valstybinių mokslo ir studijų institucijų (institūtų, universitetų ir kolegijų) akademinų ir neakademinų darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti 2025 metais (nuo rugsėjo 1 d.) numatyta 18,8 mln. eurų.

Įstatymų projektų tikslas ir sprendžiamos problemos:

1. Įstatymo projektu siekiama sudaryti teisinės prielaidas darbo užmokesčiui didinti valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose (toliau – Institutai) dirbantiems mokslininkams, siūloma didinti Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio 5 dalyje nustatytų pareiginės algos koeficientų intervalų apatines ir viršutines ribas visoms pareigybių grupėms 8 proc. nuo 2025 m. rugsėjo 1 d.

2. Įstatymo pakeitimo projektu siekiama teisinio sistemiškumo ir aiškumo dėl teisinių prielaidų darbo užmokesčiui didinti Institutuose dirbantiems tyrėjams, siūloma iki 2024 m. sausio 1 d. priimtiems į pareigas Institutų tyrėjams didinti Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 29 straipsnio 6¹ dalyje nustatytas pareiginės algos koeficientų intervalų apatines ir viršutines ribas 8 proc. nuo 2025 m. rugsėjo 1 d.

Nutarimo projektu siūloma pritarti Įstatymų projektams ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

Sparčiai didėjant atlyginimams Lietuvos darbo rinkoje (visų sektorių darbuotojams), nuosekliai siekiama spartesnio akademinų darbuotojų darbo užmokesčio augimo. Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atlyginimai vis dar išlieka nepakankamai konkurencingi tiek šalies, tiek tarptautinėje darbo rinkoje ir neatitinka akademinės bendruomenės lūkesčių. Dėl nekonkurencingų atlyginimų dėstytojo bei mokslininko karjera Lietuvoje nėra patraukli, todėl dažnai gabus jaunimas jos Lietuvoje nesirenka, o tai stabdo Lietuvos mokslo ir studijų sistemos kokybinę pažangą.

Atsižvelgiant į šalies vidutinio darbo užmokesčio augimą ir pirmiau išdėstytas priežastis, siekiama ir toliau didinti atlyginimus dėstytojams, mokslo darbuotojams ir tyrėjams. Priėmus Įstatymų projektus Institutuose pareiginė alga *bruto* nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. galėtų kilti: Instituto direktoriaus – 250–446 Eur, Instituto mokslinio sekretoriaus – 196–357 Eur, vyriausiojo mokslo darbuotojo – 214–393 Eur; vyresniojo mokslo darbuotojo – 196–304 Eur; mokslo darbuotojo, mokslininko stažuotojo – 196–232 Eur; jaunesniojo mokslo darbuotojo – 179–214 Eur, o Institutuose dirbančių tyrėjų pareiginė alga *bruto* nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. galėtų kilti 196–232 Eur.

Tai leistų Institutuose dirbančių mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokesčių nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. padidinti vidutiniškai 8 proc. Institutuose akademinų ir neakademinų darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti 2025 metais reikės apie 2,3 mln. Eur valstybės biudžeto asignavimų, kurie numatyti parengtame 2025–2027 m. valstybės biudžeto projekte.

Atkreipiame dėmesį, kad teikiami Įstatymų projektai susiję tik su Institutų mokslo darbuotojų ir tyrėjų, priimtų į pareigas iki 2024 m. sausio 1 d., darbo užmokesčio nustatymu. Aukštosios mokyklos, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnį, turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinė laisve. Laikydamosi įstatymų ir kitų teisės aktų, aukštosios mokyklos pačios nustato savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas. Visų valstybinių mokslo ir studijų institucijų (Institutų, universitetų ir kolegijų) akademinų ir neakademinų darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti 2025–2027 metų valstybės biudžeto projekte 2025 metams (nuo rugsėjo 1 d.) numatyta 18,8 mln. Eur.

Įstatymų projektai ir Nutarimo projektas buvo pateikti derinti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimui, Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencijai (toliau – LMTIDK) ir paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS, Nr. 24-16595).

Įstatymų projektai ir Nutarimo projektas be pastabų suderinti su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija ir LMTIDK. Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas per nustatytą terminą pastabų nepateikė.

Pažymime, kad, įvertinus Teisingumo ministerijos pastebėjimą dėl Įstatymų projektų ir Nutarimo projekto derinimo skubos tvarka, buvo užtikrintas įprastinis derinimo terminas, siekiant įvertinti visas pastabas, gautas iš visuomenės ir suinteresuotų institucijų. Atsižvelgdami į LMTIDK keliamus klausimus, papildomai pažymime, kad 2025–2027 metų valstybės biudžeto projekte 2025 metams (nuo rugsėjo 1 d.) numatytos papildomos lėšos (18,8 mln. Eur) ne tik akademinėms, bet ir neakademinėms darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti. Šis papildomas asignavimų poreikis numatytas įvertinus visų valstybinių mokslo ir studijų institucijų darbo užmokesčio fondus.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų neturėjo. Įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupės pasiūlymus, Įstatymų projektai ir Nutarimo projektas teikiami pakartotinai.

Paminėtina, kad baigiantis 2024 metams bus pasiektas parlamentinių politinių partijų Susitarime dėl Lietuvos šveitimo politikos (2021–2030) iškeltas tikslas, kad 2024 m. akademinėms darbuotojų darbo užmokestis sudarytų ne mažiau kaip 150 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio. Tam, kad būtų pasiektas šis tikslas, šiemet atlyginimai akademiniams ir neakademiniams darbuotojams didinami du kartus: nuo sausio 1 d. 10 proc. ir nuo rugsėjo 1 d. 18,7 proc. Vidutinis dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokestis per šios Vyriausybės kadenciją nuo 2020 m. iki 2024 m. pabaigos bus išaugęs 83 proc.

Įstatymų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektus ir lydimočius dokumentus parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento (direktorė Eglė Radėnienė, tel. +370 684 26 858, el. p. Egle.Radeniene@smsm.lt) Mokslo ir studijų ekonomikos skyriaus (vedėja Vaida Balkuvienė, tel. +370 666 59 716, el. p. Vaida.Balkuviene@smsm.lt) vyriausioji specialistė Laura Sapkaitė (tel. +370 649 97 287, el. p. Laura.Sapkaite@smsm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Įstatymo pakeitimo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
4. Aiškinamasis raštas, 3 lapai.
5. Suinteresuotų institucijų išvados, 6 lapai.

Laikinais einanti finansų ministro pareigas,
laikinais einanti švietimo, mokslo ir sporto ministro pareigas

Gintarė Skaistė